

न रोदसी दुधे दुहे धेनुः सरस्वत्यश्चिनेन्द्राय भेषजं शुक्रं न ज्योतिरिन्द्रियं पयः सोमः परि ॥३४॥

दैव्यो होता दुरो द्वारः प्रयाजदेवीः इन्द्रः इन्द्रं सरस्वती सरस्वतीमश्विना अश्विनौ च यक्षत् यजतु नकाराश्चार्थाः द्वारशब्दस्य सम्प्रसारणम् कीदृशीः द्वारः दिशः दिश-इव सावकाशाः कवण्यः ससुषिराः अत एव व्यचस्वतीः व्यचो व्यचनं गमनं विद्यते यासु ताः गमनवत्यः । दिशो दितुल्या दुरो द्वार अश्विभ्यां सहिताः सत्यो रोदसी द्यावापृथिव्यौ इन्द्राय भेषजमौषधं दुहे दुग्धे कीदृश्यौ रोदसी दुधे दुहः कव्यश्चेति [पा० ३.२.७०.] रुकारस्य घकारः । दुहे इत्यत्र तलोपश्च वचनव्यत्ययः दुहते रोदसीभ्यां सकाशादिन्द्रायौषधं दुहते इत्यर्थः । अकथितं चेति [पा० १.४.५१.] द्विकर्मकत्वम् । सरस्वती च धेनुर्भूत्वा इन्द्राय शुक्रं शुक्लं शुद्धं ज्योतिरिन्द्रियं वीर्यं च दुहे दुग्धे । अन्यद्व्याख्यातम् ॥३४॥

होता यक्षत्सुपेशसोषे नक्तं दिवाश्चिना समज्जाते सरस्वत्या विषिमिन्द्रे न भेषजं श्येनो न रजसा कृदा श्रिया न मासरं पयः सोमः परि ॥३५॥

होता सुपेशसा सुव्रूषे उपे द्विवचनाद्वात्रिश्च नक्तोषे प्रयाजदेवौ सरस्वत्या सहितौ अश्विनौ च यक्षत् । तौ चाश्विनौ नक्तं दिवा दिने च रजसा ज्योतिषा रजःशब्दो ज्योतिर्वचनः कृदा चित्तेन श्रिया च सह मासरं भेषजं मासरूपमौषधं श्येनः श्येनपत्रं विषिं कान्तिं च इन्द्रे समज्जाते संश्लेषयतः नकाराश्चार्थाः । ते पयश्चादीनि व्यत्तु हे होतः त्वं यज ॥३५॥

होता यक्षदैव्या होतारा भिषजाश्चिनेन्द्रं न जागृवि दिवा नक्तं न भेषजैः श्रूषं सरस्वती भिषक् सीसेन दुहे इन्द्रियं पयः सोमः परि ॥३६॥

दैव्यो होता दैव्या होतारा दैव्यौ होतारौ अयं चाग्निरसौ च मध्यमः एतौ प्रयाजदेवौ भिषजौ वैद्यौ अश्विनौ इन्द्रं च यक्षत् यजतु नौ चार्यौ । भिषग्भूता सरस्वती भेषजैः सह श्रूषं बलमिन्द्रियं वीर्यं च सीसेन कृत्वा दुहे दुग्धे दुहेर्लट् लोपस्त आत्मनेपदेष्विति [पा० ७.१.४१.] तलोपः इन्द्रियार्थम् कीदृशी सरस्वती